

MAD ABOUT FILM

Z APETITOM ZA FILM

Intervju: Jerca Jerič in Andraž Jerič – O tem, kako je biti producent

Objavljeno 21. januar 2019 — v 2019/Intervjuji/Januar: Filmska produkcija/Vsi prispevki

Jerca in Andraž Jerič sta ustanovitelja filmskega društva Temporama in filmska producenta. Njun zadnji projekt, celovečerni film *Posledice*, je doživel svetovno premiero na Mednarodnem filmskem festivalu v Torontu, prejel sedem nagrad in štiri nominacije.

*V intervjuju smo se pogovarjali o vlogi producenta, pridobivanju sredstev za projekte, o tem, kako je potekalo delo na filmu *Posledice*, pa tudi o pomenu koprodukcije, filmskem stanju v*

Sloveniji in še marsičem.

Kaj sta študirala in kako sta se izobraževala za poklic producenta?

Jerca: Jaz sem študirala umetnostno zgodovino in primerjalno književnost v Ljubljani. Po diplomi sem se vpisala na magisterij iz filmske produkcije, ki se je takrat ravno odprl na AGRFT-ju, in magistrirala leta 2016. S filmom sem se začela ukvarjati že z začetkom študija na Filofaksu, in sicer sprva neprofesionalno v zasebnem življenju, nakar je postajal vse večji del mojega življenja.

Andraž: Filmsko društvo Temporama smo ustanovili leta 2012. Sam sem se najprej prijavil na AGRFT na režijo, čeprav me sama režija nikoli ni zares zanimala. Nisem naredil sprejemnih izpitov, zato sem šel študirat primerjalno književnost, vendar pa faksa nikoli nisem končal, saj sem se začel samoizobraževati na področju filma in se z njim sam ukvarjati.

Na kakšen način si se sam izobraževal?

A: Že v srednji šoli sem delal na lokalni televiziji, nato sem začel snemati razne filmčke. Ko nisem bil sprejet na AGRFT, sem se začel ukvarjati predvsem s snemanjem, kot direktor fotografije, in z montažo. Nato sem čisto naravno prešel na produkcijo.

Kako sta se odločila, da bi rada delala v produkciji?

A: Do tega je prišlo zelo spontano. Kot snemalec sem veliko delal na neodvisnih filmih, nakar se je pokazala velika potreba po tem, da nekdo prevzame delo producenta. Po navadi to delo pade na režiserja, ki za to ni usposobljen in se nima časa s tem ubadati. Ob tovrstnih priložnostih sem to vlogo prevzel jaz in nato pri tem tudi ostal.

J: Tudi jaz sem sodelovala pri večini projektov, ki jih je počel Andraž, sicer ponavadi kot scenografka, ampak sem vedno nekako samodejno prevzemala organizacijske stvari, ker jih noben drug ni. Vedno bolj sem ugotavljala, da mi to ustreza, in v nekem trenutku sem se odločila, da bi rada na enem filmu poskusila delati le s produkcijske plati. Takoj, ko se je pojavila ta priložnost, sem to tudi naredila in ugotovila, da mi je to najboljše početi. Ta film se je potem tudi veliko bolje izvedel. Velikokrat sem pomagala organizirati dogodke znotraj filmskega sveta in tako sem vse povezala ter se temu tudi zares posvetila.

Ko sva ustanovila društvo, smo še vedno delali brezproračunske filme, v katere smo veliko vlagali sami.

Na vajini spletni strani piše, da so vajina ciljna skupina mladi in vajina generacija. V praksi to tudi pomeni, da večinoma producirata filme mladih ustvarjalcev?

A: To je izšlo iz skupne družbe, s katerimi smo ustvarjali filme, ki sem jih prej omenil. Izpostavila se je potreba po tem, da bi nekdo delal organizacijske in produkcijske stvari. Večino ljudi v našem društvu sestavljajo scenaristi in režiserji, ki so potrebovali nekoga, kot sva midva, zaradi nešteto razlogov – morda ne dobijo priložnosti, jih je strah začeti z režijsko kariero, so ravno končali akademijo in ne vedo, kako naprej, ali pa nikoli niso bili na akademiji in sploh ne znajo začeti. Ko smo ustanavljali društvo, nama je bilo povsem samoumevno, da gremo v to skupaj, saj so najini vrstniki. Nisva sicer nikoli eksplicitno rekla, da ne smeš biti starejši od 40 let ali kaj podobnega, je pa tako, da seveda raje sprejmeva stvari, ki jih napišejo najini vrstniki.

So bili začetki težki?

J: Ja, seveda. Ko sva ustanovila društvo, smo še vedno delali brezproračunske filme, v katere smo veliko vlagali sami, in sicer tako svoja sredstva kot čas. Večkrat smo bili zavrtnjeni na razpisih, preden smo dobili prvega odobrenega, pa še tukaj nismo dobili sredstev v prvem poskusu: našo prvo prijavo so zavrtnili, vendar smo film vseeno posneli in se ponovno prijavili na razpis, ko smo že začenjali z montažo. Takrat smo dobili nek manjši znesek. Se mi pa zdi pomembno, da smo začeli na tak način, saj smo tako ugotovili, na kakšen način lahko pridobivamo finance.

A: Na to sta dva odgovora: Prvo se nanaša na vprašanje, kako težko je vzpostaviti društvo. Dejstvo je, da šele zadnje dve ali morda tri leta delamo za nekaj denarja, še vedno pa ne zaslužimo niti približno dovolj, da bi se lahko s tem preživljali. Drugi odgovor pa se nanaša na Posledice, ki pričajo o tem, kako težko je, ko dobiš največji projekt v svoji karieri.

J: V Sloveniji je v vsakem primeru težko; tudi ko si na točki, kjer dokažeš, da to zmoreš delati in da to tudi uspešno počneš, še vedno ni dovolj sredstev za vse projekte in še vedno je težko pridobivati finance in kontinuirano delati filme. Tako da izvajati

nenehno dejavno produkcijo je zelo težko, še posebej če ne želiš, da je podhranjena. Mislim, da ima s tem težave večina mlajše generacije slovenske produkcije.

A: Tudi starejše. Ne glede na to, kako uspešen postaneš, boš imel ta problem z denarjem. Tudi največjim producentom ni lahko.

CONSEQUENCES Trailer | TIFF 2018

Omenila sta že Posledice. Vzemimo ta film kot primer vajinega dela. Kako sta prišla v stik s scenarijem?

J: Kot že omenjeno sem končala AGRFT leta 2016 in ravno, ko sem zaključevala, me je kontaktiral Darko Štante, režiser, ki je že imel pripravljen scenarij in s katerim je želel tudi magistrirati na AGRFT-ju. Profesorji so mu priporočali, naj naredi to kot zunanjo produkcijo. Z različnih strani so mu priporočali mene, tako da sva se dobila, se ujela, z Andražem sva prebrala scenarij in se odločila, da ta projekt izvedemo. Vse skupaj se je odvijalo zelo hitro, tudi razpis se je hitro približeval, imeli smo približno tri mesece za pripravo, ampak smo se res poglobili v projekt in ga dobro izpeljali.

Po sprejetju odločitve, da ta projekt izvedete – kaj so bili vajini naslednji koraki?

J: Najino delo je kot prvo pridobitev financ, torej sredstva za realizacijo projekta. Še preden pa so znani rezultati razpisa, je potrebno sestaviti ekipo. Preskočili smo fazo razvoja projekta in se prijavili direktno na realizacijo, tako da smo v teh mesecih aktivno razvijali projekt, si poskusili predstavljati, kako bo film izgledal, kateri igralci bi bili primerni ... Veliko smo se ukvarjali z režijsko vizijo, da smo lahko pridobili

sredstva. Nato sva prevzela izvršno funkcijo, torej dejansko pridobitev ekipe, urejala sva vse pravne, finančne in organizacijske stvari.

Gre predvsem za to, da daješ neko podporo, tudi pri odločitvah, ki jih režiser sprejema.

Sta imela besedo tudi pri kreativnih vidikih?

A: Ja, veliko sva se ukvarjala s scenarijem, ki je bil sicer že bolj ali manj končan, ko sva ga dobila. Bistveno ga nisva spremenila, smo se pa pogovarjali o niansah, kot je karakterizacija likov, glasba in podobne stvari. Na sploh smo se veliko pogovarjali in skupaj iskali rešitve. Besedo sva imela tudi pri izbiri igralcev in ostali ekipi, pomagala sva s predlogi. Se pa kreativna stran pozna na vsakem koraku: tudi pri montaži kdaj sediš zraven in podaš svoje mnenje, kako bi bilo lahko bolje, čeprav to ni tvoje delo. Vse to so nekakšni manjši vložki, za katere ne bom rekel, da kaj bistveno spremenijo, vendar je vedno dobro, če je režiser odprt za predloge. Gre predvsem za to, da daješ neko podporo, tudi pri odločitvah, ki jih režiser sprejema; pomembno je, da mu stojiš ob strani, ga opogumljaš ... Včasih je anksiozen in ga moraš miriti, drugič je zaskrbljen in ga moraš spodbujati.

J: Sodelovala sva tudi pri sami glasbi. Nismo je pisali posebej za film, zato smo jo morali najti drugje, in pogovarjali smo se o tem, kaj mulci poslušajo. Darko je v to vložil veliko časa in idej, potem sva se pa tudi midva zelo potrudila, da smo te predloge poiskali, skupaj smo sedeli v montaži, pri obdelavi zvoka smo večkrat šli skupaj čez posnetke. Organizirala sva testne projekcije z mladim občinstvom, ki o filmu ni vedelo ničesar, ali pa z montežerji in režiserji, ki so prišli zato, da so v zadnji fazi montaže podali svoje mnenje, da smo videli, če smo na pravi poti – kot je rekel Andraž, vse to je podpora. Kadar se je pojavila neka negotovost, smo skupaj predebatirali in preizkušali stvari.

Posledice so doživele svetovno premiero v Torontu. Kaj vama to pomeni?

J: Jaz to šele zdaj začenjam zares dojemati. Ko smo delali film, nisva želela sanjati o teh stvareh – želeli smo le čim bolje posneti film, da bomo zadovoljni. Potem smo pa začeli dobivati dobre odzive, se ukvarjati s tujimi festivali in prodajnimi agenti. Videli smo, da lahko dosežemo več, kot smo si sprva predstavljali. Bila sem zelo vesela in

presenečena, še zdaj mi je nepredstavljivo, da smo to dosegli s prvim filmom. Tega nisem pričakovala, ko sem se spustila v projekt, namreč da se lahko tako daleč pride.

A: Spomnim se, da me je enkrat med snemanjem Darko povsem brezбриžno vprašal, kateri festival mislim, da bo največji, na katerega bomo prišli, in če mislim, da bomo prišli v Sarajevo. Bili smo sredi snemanja, tako da nisem niti približno razmišljal o tem. Pomislil sem samo, da bi bilo dobro, če bi se zgodilo ... Sarajevo je bilo tako največje, kar smo si lahko predstavljali, potem pa se je zgodil Toronto, ki je 20x večji festival. Ne vem, če sem to sploh že sprocesiral, malo nerealno je še zmeraj.

Mi smo bili zelo nizko-proračunski film, tudi po Slovenskih standardih.

Prijave na festival tudi vidva pripravljata? Oziroma kaj sledi, ko je film posnet?

J: Potem se začne promocija po vseh mogočih kanalih. Imamo prodajnega agenta, ki skrbi za vse festivale izven Slovenije, sva pa midva skupaj s koproducenti in Filmskim centrom povsod tudi veliko lobirala, torej po principu "kdo pozna koga". V Cannesu smo imeli "market screening", to je zasebna projekcija za izbrane festivalske projektorje, lahko tudi distributerje in ostale. Tja smo povabili nekaj festivalov in pri Torontu smo bili zelo uspešni. Smo jih pa bombardirali z vseh strani.

A: Ta biznis je tak, da ok, imaš prodajnega agenta, ki vse to naredi, ki rezervira projekcijsko dvorano, predstavi tvoj film na festivalu na svoji tržnici, še vedno pa moraš biti tudi sam zelo aktiven. Velik dosežek je že dobiti ljudi na tvojo projekcijo. Nam so tukaj veliko pomagali koproducenti, ki poznajo ljudi že od prej, recimo Rok Biček je bil s svojim filmom v Benetkah in je lahko rekel ljudem, ki jih pozna z beneškega festivala, naj pridejo na našo projekcijo.

Ko smo ravno pri koprodukciji: Bi se strinjala z izjavo, da je koprodukcija skoraj edina možnost snemanja avtorskih izdelkov v evropskem prostoru?

A: Ja, sam bi se načeloma zelo strinjal s tem, vendar Posledice niso dober primer tega, saj so tehnično koprodukcija, niso pa velika koprodukcija, ki bi uspela na velikih mednarodnih razpisih. Velika večina sredstev je iz SFC.

Foto: Andraž na levi, Darko Štante v sredini in Jerca na desni.

J: Višje- oziroma normalnoproračunske filme težko narediš brez koprodukcije.

A: Tako, mi smo bili zelo nizko- proračunski film, tudi po Slovenskih standardih. Ne spomnim se, da bi bil kdaj kateri film posnet za tako malo denarja. Če bi želeli delati na normalnem

standardu, torej da bi lahko vse normalno plačali, bi rabili približno še enkrat toliko denarja.

J: Se je pa potrebno zavedati, da koprodukcije prinesejo tudi dodatne stroške in dolžnosti, ker moraš imeti potem tudi avtorje iz tujih držav. Torej to mora biti nekaj, o čemer vnaprej razmišljaš, kar je režiserjeva želja oziroma nekaj, s čimer se strinja. Pri Posledicah je že zgodba sama tako omejena, da če bi želeli dobiti sredstva na primer iz Avstrije, bi morali najti vsebinsko navezavo z Avstrijo ali pa imeti več avstrijskih avtorjev, s tem pa projekt postane veliko bolj kompliciran. Rada imam koprodukcije, vendar pa je dobro, če niso narejene samo zato, da se pridobi sredstva, ampak da je že osnova filma takšna, ki to dovoljuje, da ima smisel. Je pa dobro potem tudi z vidika promocije, saj vsaka sodelujoča država film promovira še na svojem trgu.

A: Če odgovorim na originalno vprašanje, vsekakor je to za slovenski (za evropski pa sploh) prostor to kar nujno. Drugače se ne da delati, ni dovolj denarja.

Če pogledamo na splošno na pridobivanje finančnih sredstev – preko katerih kanalov jih poskušata dobiti? Imata poleg prijav na razpise še kakšne druge načine pridobivanja sredstev, morda sponzorje?

A: Ne, ker te filmi po navadi niso marketabilni, se mora delati z javnimi subvencijami, torej preko Filmkega centra. V določeni meri to pokriva tudi RTV Slovenija, ki pristopi kot koproducent, potem so pa tukaj še drugi slovenski in tuji koproducenti. To se nam sicer še ni zgodilo, ampak ko si enkrat tuja koprodukcija, si opravičen do določenih sredstev Evropske unije.

Kaj bi si želela, da bi se spremenilo na splošno na področju financiranja v Sloveniji?

A: Mislim, da bo to rekel vsak filmar: Da si želimo več denarja. To gre z roko v roki s prepoznavanjem slovenskega filma kot neke pomembne kulturne vsebine. Veliko denarja se vloga v opero, balet in gledališče, kar je super, saj gradi nacionalno identiteto, ampak film se pa iz nekega razloga ne smatra kot vreden našega prepoznavanja. Mislim, da gre tukaj tako za ideološki kot kulturološki premik v glavi, ki je posledično tudi politični in ekonomski. Šele ko se bomo lahko vsi strinjali, da je film vreden našega uživanja in ustvarjanja, bo vsem jasno, da se ga splača bolj finančno podpirati. Neki premiki se že delajo, tudi v parlamentu se že sprejemajo določene odločitve o povečanju proračuna Filmskega centra. Težko je oceniti, koliko od tega se bo uresničilo, ampak če bi bilo tako, kot se zdaj obljublja, bi bilo že v redu. Torej povišanje sredstev iz 4 milijonov na 11 milijonov. Ker če imaš na razpolago 4 milijone in želiš posneti 6 filmov na leto, plus ves ostali program, ki je financiran s tem denarjem, je to praktično nemogoče. Če posnameš 3 filme na leto, v Sloveniji pa je 30 aktivnih režiserjev, to pomeni, da prideš na vrsto za financiranje filma vsakih 10 let. Producentom je lažje, ker lahko delamo z večimi režiserji, ampak ne precej lažje.

J: Se strinjam.

Besedilo: Patricija Fašalek

Foto: Matjaž Rušt (profilna slika), Katja Goljat

 POST VIEWS: 388

 FACEBOOK

 TWITTER

 EMAIL

[◀ PREJŠNJI](#)

Patricija Fašalek

[NASLEDNJI ▶](#)

Filmska produkcija: kako scenariju vdihniti življenje in film spraviti v svet

N E D A V N E

Recenzija: Mirai

Rojstvo hčerke in odziv triletnega sina na veliko spremembo, ki jo je

Intervju: Leon Vidmar in Jerneja Kaja Balog – O ustvarjanju animiranih filmov

S filmskim animatorjem Leonom Vidmarjem in scenaristko Jernejo Kajo Balog smo se

Animirani film ali risanka?

Ob besedni zvezi animirani film veliko ljudi pogosto zamahne z roko in

Mentorski priročnik: Anime

Avtor: Omar Ait Si Mohamed Leteči roboti, mišičasti heroji, sposobni uničenja celotnih

Dokumentarni film

»Film je bil v največji meri oko dvajsetega stoletja: ne le zato,

All rights reserved. Designed by **WiThemes**